

Føroyskur myndahøggari

34 ára gamli myndahøggarin Jeffri Berg av Strondum fæst í lötuni við at gera nýggja 4,80 metur høga standmynd úr týskum sandsteini av “Floru og Zephyr”. Allar átta sandsteinsmyndirnar, sum síðani 1759 hava staðið í garðinum aftanfyrir við Fredensborg Slott, skulu takast burtur, og nýggjar sama slag setast upp. Samla verkætlanin liggur um 50 mió. kr., sum Mærsk-grunnur figgjar

BEATE L. SAMUELSEN
beate@dimma.fo

Grunnurin hjá A. P. Møller og konuni Chastine Mc-Kinney Møller hevur latið tilsamans 50 mió. kr. til arbeiði at seta slotsgarðin við Fredensborg Slott í stand.

Garðurin er í sera ringum standi. Tað snýr seg um tann partin, sum eitur Brede Allé, ið allur skal gerast heilt av nýggjum. M.a. skulu øll tey mongu hundrad ára gomlu lindtrøini, ið hava sæð sínar bestu dagar og nú eru um at doyggja, takast burtur og nýggj plantast í staðin.

Her standa eisini átta fleiri metrar høgar sandsteins-standmyndir. Myndahøggarin Johannes Wiedewelts gjørdi tær títar-skeiðið 1759 til 1769. Tær eru gjørdar úr gotlenskum sandsteini, ið ikki er meiri enn næstbesta tilfar, tá tað kemur til sandsteinsdygd, tí alt ov nógv kálk er í tí.

Veður og vindur máað burturav

Orsökina til, at gotlenskur sandsteinur var nýttur til standmyndirnar á Fredensborg Slott, komst av, at um hetta mundi hoyrði Gotland til Danmark. Danski kongurinn, ið ráddi fyri borgum hesi árin, æt Fríðrikur Fimti. Hann hevði fullan brúksrætt til gotlenska sandsteinin

Veður og vindur eru farin illa við sandsteins-standmyndunum øll hesi fleiri hundrad árin. Tríggjar ferðir hevur verið neyðugt at seta tær í stand. Seinast var í 1880. Tá ferðina játtaði figgarmálaráðið kr. 50.000-, til

arbeiðið. Hetta var ein ørandi peningaupphædd tá á døgum.

Nú skulu allar standmyndirnar gerast av nýggjum fyri tilsamans 26 mió. kr. Ein teirra, sum er við í hesum arbeiði, er 34 ára gamli strandingurin Jeffri Berg, sum saman við konuni Gunn úr Leirvík hevur búð í Danmark í nøkur ár.

Stórir heiður

Jeffri Berg er myndahøggari. Hann starvast á Rådvað Stenhuggeri í Lyngby. Her starvast sjev fólk. Trý teirra, Jeffri Berg og tveir starvsfelagar hansara, er litið upp í hendi at gera ta fyrstu sandsteinshøggmyndina í slotsgarðinum við Fredensborg Slott av nýggjum.

- Hetta er ein stórir heiður at hava fingið, sigur Jeffri Berg, sum í lötuni er í Føroyum og ferðast saman við familjunni.

Arbeiðið at gera fyrstu standmyndina “Flora og Zephyr” heilt av nýggjum var boðið út, og fekk Rådvað Stenhuggeri arbeiðið, sum Slots- og Ejendomsstyrelsen við arkitektinum Mette Marcinak hevur ábyrgdina av.

- Vit hava tikið gomlu sandsteins-standmyndina av “Flora og Zephyr” burtur og eru væl í gongd

við ta nýggju, sigur strandingurin.

Sokkulin er longu gjørdur.

Týskur sandsteinur

Tað tekur drúgvu tíð, eini tvey ár hjá trimum fólki, bara at gera eina slíka standmynd úr sandsteini. Standmyndin er høg, 4,80 metur. Av tí sama er hon lutað upp í fyra partar, sum so verða settir omaná hvønn annan. Her er tað fallið Jeffri Berg í lut at gera høvdið og ein part av kroppinum.

Sandsteinurin hesaferð er ikki úr Gotlandi, men úr Týsklandi. Har er frægesti sandsteinurin at fáa, tí nógv kiesel er í honum. Ein standmynd úr týskum sandsteini heldur ið hvussu er millum 300 og 400 ár.

- Tilfarið kemur úr Týsklandi í stórum steinum, sum síðani verða høgdir út. Hetta er ikki nakað lötverk arbeiði, men sera spennandi, sigur Jeffri Berg, sum í lötuni er í ferð við at høgga sjálvt høvdið.

Arbeiðið er sera krevjandi og krevur, at fram verður farið sera nágreiniliga. Mistak má ikki gerast. Tá tað kemur til andlitið, skal tað fínussast, so tað fær eina slætta útsjónd í mun til purluta hárið.

Snikkarin fór í vaskið

Tá Jeffri Berg fór til Dan-

markar fyri einum seks-sjev árum síðani, hugsaði hann ikki um at gerast myndahøggari. Hann hevði arbeiðt á Skála Skipasmiðju og hugsaði um at fara í

læru sum snikkari ella eisini at læra til okkurt, so sum hevði við træscurð at gera, tí heima hevði hann sum ítriv fingist nógv við at skera í træ.

Men tað endaði við, at hann var so heppin at fáa lærupláss á Rådvað Stenhuggeri sum myndahøggari. Hetta tekur næstan fyra ár.

á Fredensborg Slott

Jeffri Berg, myndahøggari av Strøndum, í ferð við stóra arbeiðið at gera standmyndina "Flora og Zephyr" úr týskum sandsteini til slottsgarðin aftanfyrri Fredensborg Slott

Mynd: Nils Vest

Týski sandsteinurin kemur á vekstaðið Rådvað Stenhuggeri í stórum klossum. Her fær man eina hylling av, hvussu tað sær út

Mynd: Nils Vest

Jeffri Berg, sum var liðugur við útbúvingina í 2006, er ógvuliga glaður fyri starv sítt.

- Tað kann ljóða, sum um tað er tungt og trupult arbeiða við sandsteini. Men tað er tað ikki, sigur hann.

-Tað er einfalt og arbeiðshátturin er primitivur. Man høgur og høgur og brúkar fírar nálir, ið settar vera fastar niður í smá fín hol í sandsteinin undir arbeiðinum, greiðir

hann frá, meðan hann við ørmunum vísir, hvussu arbeiðsgongdin er.

Ein myndahøggari er altíð í hvítum brókum, hevur ruskinfryklæði og

serligar brillur til at verja eyguin, tá arbeiðt verður.

Drotningin kemur framvið

Jeffri Berg hevði altíð hildið, at hann fór at arbeiða við tilfari sum granit. Men so er ikki. Nú er tað mest sandsteinur.

Eftir sum tað er er garðurin aftanfyrri Fredensborg Slott, sum skal setast í stand og plantast heilt av nýggjum, hendir meiri enn so, at Margrethe drotning kemur framvið.

Jeffri Berg hevur frætt, at drotningin ætlar sær at koma at hyggja at standmyndini hjá teimum einaferð í heyst, og vónar hann tá at sleppa at heilsa uppá hana. Um hann fær høvi til tess, ætlar hann

líka at siga, at hann er før-oyingur.

- Ja, lægið er, sigur Jeffri Berg.

- Fyri nógvum árum síðani, tá drotningin vitjaði í Føroyum handaði kona mín Gunn, sum tá var lítil smágenta í Leirvík, drotningini eitt blómutyssi.

- Nú kanska eg eisini sleppi at heilsa uppá drotningina, heldur hann smílandi fyri.

Gravsteinurin hjá Niels-Henning Ørsted

Jeffri Berg ætlar ikki at vera verandi í Danmark. Hann og konan flyta heim um nøkur ár. Tað fara at búseta seg á Strøndum, har tey hava keypt eini gomul hús, sum tey fara at seta í stand til ta tíð.

Myndahøggarin er greiður yvir, at tað ikki verður sandsteinur hann kemur at arbeiða við, tá hann heimaftur komin fer at byrja fyri seg sjálfvan á Strøndum. Hann væntar, at hann fyrri mesta partin kemur at gera gravsteinar, trappur, o.l.

At gera gravsteinar kann saktans verða spennandi at arbeiða við, heldur Jeffri Berg. Tá vit tosa um gravsteinar, er Jeffri Berg ógvuliga stoltur av, at hann var biðin um at gera gravsteinin hjá kenda

Hetta er uppruna sandsteins-standmyndin av "Flora og Zephyr", sum myndahøggarin Johannes Wiedewelt gjardi í 1759

Mynd: Mette Marciniak

Tað eru triggir myndahøggarar á Rådvað Stenhuggeri, sum gera sandsteins-standmyndina av 4,80 metur høgu "Flora og Zephyr" á Fredensborg Slotti. Jeffri Berg tekur sær bæði av høvðinum og einum parti av kroppinum

Mynd: Nils Vest

danska jazztónleikaranum Niels-Henning Ørsted Pedersen, sála.

Familjan kom við kon-
trabassinum, sum Niels-

Henning Ørsted Pedersen plagdi at spæla uppá, og høgdi Jeffri Berg eitt minikopi av ljóðfórinum at seta omaná gravsteinin.